

ÚTMUTATÓ AZ ÚJ BORJOGI SZABÁLYOZÁSHOZ**FORGALOMBAHOZATAL****TARTALOMJEGYZÉK**

1. A FORGALOMBAHOZATALI ELJÁRÁS	2
1.1 A forgalomba hozatal menete röviden	2
1.2 A forgalomba hozatal szabályai részletesen.....	3
1.3 A forgalomba hozatal általános szabályaitól eltérő esetek szabályai	4
1.4 Még erjedésben lévő bor (murci) forgalombahozatala.....	5
1.5 Must, sűrített szőlőmust, finomított szőlőmust sűrítmény forgalombahozatala	5
1.6 Forgalomba hozott borászati termék további feldolgozása.....	6
1.7 Termesztési alkalmassági vizsgálatba vont szőlőfajtából készült borászati termék forgalombahozatala.....	6
1.8 Borászati termék behozatala, kivitele.....	6
2. AZ ANALITIKAI ÉS AZ ÉRZÉKSZERVI VIZSGÁLATOK RENDJE	8
2.1 Az analitikai vizsgálatok rendje.....	8
2.2 Az érzékszervi vizsgálatok rendje.....	8
2.3 Az analitikai és az érzékszervi vizsgálatok megrendelése	11
3. BORBÍRÁLÓ KÉPZÉS ÉS SZAKVIZSGA	13
4. BORÉRTÉKESÍTÉS	14
4.1. Kísérőokmányok.....	14
4.2. Termelői borkimérés.....	16
4.2. Kitelepülés	16
5. ELLENŐRZÉS ÉS JOGKÖVETKEZMÉNYEK	18
5.1 A borászati tevékenység hatósági ellenőrzése	18
5.2 Az FBB-k hatósági ellenőrzése	19
5.3 A forgalomba hozatalhoz kapcsolódó szabályok megsértése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények	20
5.4 Minőségvédelmi bírság	21
5.5 Kockázatos üzemengedélyes.....	22
6. JOGI NYILATKOZAT	24

1. A FORGALOMBAHOZATALI ELJÁRÁS

(1. típusú ePincekönyves eljárás)

Borászati termék forgalomba hozatala, illetve Magyarország területéről történő kiszállítása csak végső származási bizonyítvány (VSZB), megfelelőséget igazoló analitikai és érzékszervi vizsgálat, valamint a borászati hatóság által kiadott forgalombahozatali azonosítóval (FHA) lehetséges.

A korábbi szabályozáshoz képes a legnagyobb változást a folyamatban az jelenti, hogy a korábbi „C” típusú borászati termék származási bizonyítvány helyét a végső bor származási bizonyítvány vette át és ennek hegybírónál történő kérelmezése indítja el a forgalomba hozatal folyamatát.

1.1 A forgalomba hozatal menete röviden

1. A termelő közvetlenül a hegybírónál vagy az EPK rendszerben végső származási bizonyítványt (VSZB) kérelmez. Ehhez mellékelni kell a szakmai-jövedéki nyilvántartás releváns részeit.
2. A hegybíró kiállítja a VSZB-t, amelyről papír alapon vagy az EPK rendszeren keresztül tájékoztatja a termelőt. Ezzel egy időben a termelő a must, a sűrített szőlőmust, a finomított szőlőmustsűrítmény és a borecet termékek kivételével megkapja az FHA-t is. Az EPK rendszerben ezzel egy időben automatikusan elkészülnek az analitikai vizsgálatok és az érzékszervi vizsgálat megrendelőlapjai, valamint a mintavételi jegyzőkönyv formanyomtatványa. Az EPK rendszer a rendelkezésre álló adatok alapján ezekben a dokumentumokban a már ismert adatokat automatikusan kitölti. A NÉBIH által elvégzendő vizsgálatok megrendelőlapját az EPK rendszer automatikusan továbbítja a NÉBIH részére. A nem NÉBIH által elvégzett vizsgálatok megrendelőlapját a hegybíró átadja, illetve a forgalomba hozatal kezdeményezője le tudja tölteni az EPK rendszerből.
3. Mintavétel a termékleírásban foglaltak szerint történik meg, szükség esetén, amennyiben azt a hegyközségi szervezet vagy a termékleírás előírja, hegybírói jelenléttel.
4. A minta eljuttatása az érzékszervi bírálatot és az analitikai vizsgálatokat végző szervek részére. Ez a földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezeten keresztül történik abban az esetben, amennyiben azt a földrajzi árukezelőt kezelő hegyközségi szervezet vagy a termékleírás előírja. Amennyiben a vizsgálati eredmények megfelelőek, az adott borászati termék forgalomba hozható.
5. A NÉBIH megkapja az FBB-től, illetve a laboratóriumtól az érzékszervi bírálat és az analitikai vizsgálat eredményét. Ezeket a NÉBIH közli a megrendelővel, valamint összeveti a vonatkozó jogszabályokkal és az érintett termékleírásokkal. Abban az esetben, ha valami hibát talál, akkor megvizsgálja, hogy a VSZB korigálásával ez a hiba kijavítható-e. Amennyiben nem javítható ki, abban az esetben hét napon belül érvényteleníti a FHA-t. Amennyiben a hiba kijavítható, lehetőséget biztosít a termelőnek arra, hogy hét napon belül javítsa a hibát. Amennyiben ezt nem teszi meg, hét napon belül érvényteleníti a FHA-t.

1.2 A forgalomba hozatal szabályai részletesen

A forgalomba hozatali eljárást a borászati termelő a végső bor származási bizonyítvány (VSZB) elektronikus kikérésével indíthatja meg. Ez történhet önállóan, vagy az ügyfélszolgálat (hegybíró) útján is.

A VSZB kiállítása iránti kérelemnek az alábbi adatokat kell tartalmaznia:

- a) a borászati üzemengedélyes
  - aa) gazdasági akta száma,
  - ab) FELIR azonosítója,
  - ac) NÉBIH tevékenység-azonosítója;
- b) a borászati terméktételen jelölni kívánt
  - ba) földrajzi árujelzőt,
  - bb) bortípust,
  - bc) édességi kategóriát,
  - bd) földrajzi árujelző termőterületénél nagyobb vagy kisebb földrajzi egységet,
  - be) szőlőfajtát,
  - bf) évjáratot,
  - bg) a hagyományos és kiegészítő hagyományos kifejezést, valamint egyéb korlátozottan használható kifejezést és
  - bh) bármely, a termékleírásban foglalt egyéb kifejezést;
- c) a borászati terméktétel
  - ca) mennyiségét,
  - cb) termékkategóriáját,
  - cc) színét,
  - cd) előállítás során keletkezett veszteséget;
- d) a borászati terméktételhez kapcsolódó must származási bizonyítványok és első származási bizonyítványok számát az érintett mennyiség megjelölésével;
- e) a borászati terméktételen végrehajtott egyes borászati eljárásokat (a VSZB kérelem listájából kiválasztva, a szakmai-jövedéki nyilvántartás adatainak megfelelően).

Az e-ügyintézés keretében a fenti adatok megadásakor az EPK rendszer lehetőséget biztosít a korábban megadott, az EPK-ban már rendelkezésre álló adatok előtöltésére.

A kérelemhez a termelőnek mellékelnie kell az általa vezetett szakmai-jövedéki nyilvántartásnak azt a részét, amely a forgalomba hozni kívánt borászati terméktételhez kapcsolódik.

A VSZB-t a hegybíró a tétel jelölni kívánt kifejezések tekintetében az első származási vagy a must származási bizonyítvány, a szakmai-jövedéki nyilvántartásban elvégzett adminisztratív ellenőrzés, valamint, ha erre sor került, a helyszíni ellenőrzés alapján adja ki.

A hegybíró a VSZB-ban a kérelemben szereplő adatok alapján meghatározza és feltünteti a fajtaösszetételt, az évjárat összetételt, a származási országot és az összes alkoholtartalmat is.

A VSZB iránti kérelem EPK rendszerbe történő beérkezését követően a termelő számára elérhetővé válnak az analitikai és érzékszervi vizsgálati megrendelőlapok, valamint a mintavételi jegyzőkönyv előtöltött formanyomtatványa.

A hegybíró a kiállított VSZB-t kiadásáról tájékoztatja a termelőt és a NÉBIH-et. A NÉBIH kiadja a FHA-t, melyet a termelő az EPK rendszerből vagy a hegybírótól ismer meg. A forgalmazás csak akkor kezdődhet meg, ha a tétel érzékszervi és analitikai vizsgálata megtörtént, és a tétel ezek alapján megfelel az előírásoknak, illetve a termékleírásnak.

Az analitikai vizsgálatot a NÉBIH laboratóriuma vagy NÉBIH engedéllyel rendelkező akkreditált laboratórium végezheti el. Az analitikai vizsgálatot végző laboratóriumot az adott, a forgalomba hozó által használni kívánt földrajzi árujelző termékleírása jelöli ki. FN termék esetében pedig kizárólag a NÉBIH végezheti el az analitikai vizsgálatot, míg a földrajzi árujelző termékleírásában kizárólag egy laboratórium jelölhető ki. Kijelölés hiányában a NÉBIH laboratóriuma tekintendő kijelölt laboratóriumnak.

Földrajzi jelzés nélküli borászati termék esetén, vagy ha a termékleírás a NÉBIH-et jelöli ki az analitikai vizsgálatok elvégzésére, az EPK rendszer automatikusan továbbítja az analitikai vizsgálatok megrendelő lapját a forgalomba hozó részére, más esetben a megrendelő lap letölthető az EPK rendszerből.

Az analitikai vizsgálat megrendeléséhez hasonlóan FN borászati termék esetén, vagy ha a termékleírás a NÉBIH FBB-t jelöli ki az érzékszervi vizsgálat elvégzésére, az EPK automatikusan továbbítja az érzékszervi vizsgálat megrendelő lapját a NÉBIH részére, más esetben a megrendelő lap letölthető az EPK rendszerből.

Az analitikai és az érzékszervi vizsgálat a VSZB ismeretében és a FHA- megjelölésével végezhető el. Az analitikai vizsgálat az azokat végző laboratóriumnál (pl. a NÉBIH laboratóriumánál), az érzékszervi vizsgálat pedig a vizsgálatot végző a földrajzi árujelző borbíráló bizottságnál (a továbbiakban: FBB – pl. BBBB) vagy a NÉBIH-nél (pl. OBB bírálat esetén) rendelhető meg.

A vizsgálatot végző az analitikai vizsgálati eredményeket és a vizsgálati jegyzőkönyvet, illetve az érzékszervi vizsgálat eredményét és az érzékszervi vizsgálat jegyzőkönyvét elektronikus úton közvetlenül küldi meg a NÉBIH részére. A NÉBIH a vizsgálat eredményét összeveti a jogszabályokkal, a termékleírással és a VSZB-nyal. Amennyiben mindent rendben talál, a vizsgálati eredményeket a NÉBIH megküldi a megrendelő részére.

Ha a VSZB, a vizsgálati eredmények vagy a tétellel kapcsolatban lefolytatott egyéb ellenőrzési eljárás során a borászati terméktétel nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, akkor alapesetben a NÉBIH érvényteleníti az adott termék FHA-ját. A FHA érvénytelenítése esetén a hegybíró az adott borászati terméktétel VSZB-át visszavonja.

Egyes speciális esetekben, amikor az analitikai, és/vagy az érzékszervi vizsgálat eredménye negatív, eseti szabályokat lépnek életbe, amelyeket „1.3 A forgalomba hozatal általános szabályaitól eltérő esetek szabályai” cím alatt ismertetett eljárások” alpont ismerteti részletesen.

1.3 A forgalomba hozatal általános szabályaitól eltérő esetek szabályai

Egyes speciális esetekben lehetőség van arra, hogy egy negatív analitikai, illetve érzékszervi vizsgálat esetében a forgalomba hozatal folyamata – a megrendelő módosítása mellett – folytatódhasson.

Ennek egyik esete az, amikor a VSZB-on szerepel a feltüntetendő édességi kategória neve, ugyanakkor a valós, mért cukortartalom adat ettől eltérő. Ebben az esetben, ha a mért tényleges édességi kategória az adott földrajzi árujelző, bortípus, illetve a miniszteri rendeletben szabályozott kifejezés esetén feltüntethető, akkor a megrendelő ezt egy módosítás keretében megteheti.

Hasonló a helyzet abban az esetben is, amikor az érzékszervi vizsgálati eredmény alapján nem jelölhető a címkén a VSZB-on feltüntetett földrajzi jelző, bortípus, illetve a miniszteri rendeletben szabályozott kifejezés, de a NÉBIH rendelkezésére áll olyan alternatív érzékszervi vizsgálati eredmény, amely alapján más földrajzi árujelző, bortípus, illetve a miniszteri rendeletben szabályozott kifejezés jelölhető. Gyakorlati példát hozva, pl. az Eger OEM nem jelölhető a terméken, azonban a Felső-Magyarország OFJ igen. Ebben az esetben a megrendelő szintén élhet a módosítás eszközével.

A fenti két esetben a megrendelőnek erre a módosításra a vizsgálati eredmény kézbesítését követő 7 napon belül van lehetősége. Amennyiben az üzemengedélyes kezdeményezi a módosítást, akkor erről a hegybíró értesíti az FHA-t kiadó NÉBIH-et, annak érdekében, hogy a kérelmezett módosított VSZB kiállításáig ne történjen meg az FHA érvénytelenítése. Ez azt is jelenti, hogy a borászati termék FHA száma az adatmódosítás ellenére nem változik meg.

Ha a termelő a megadott határidőn belül nem nyújtja be a VSZB módosítási kérelmét, a NÉBIH a FHA-t érvényteleníti.

A FHA érvénytelenítéséről ebben az esetben is értesíti a NÉBIH a hegybíró, aki gondoskodik a VSZB visszavonásáról.

1.4 Még erjedésben lévő bor (murci) forgalombahozatala

2021-től lehetőség nyílt a még erjedésben lévő újbór (murci) forgalomba hozatalára. Egy borászati üzem egy évben legfeljebb 100 hektoliter murcit hozhat forgalomba vagy szállíthat ki Magyarország területéről érzékszervi és analitikai vizsgálat elvégzése nélkül. Murci csak a szüret évében értékesíthető.

1.5 Must, sűrített szőlőmust, finomított szőlőmust sűrítmény forgalombahozatala

A forgalomba hozatal esetében alkalmazott főszabály alól törvényi kivételt élvez a must (must, sűrített szőlőmust, finomított szőlőmustsűrítmény) és a borecet is. A must és a borecet forgalombahozatalához vagy exportjához csak VSZB szükséges, azaz a termékek analitikai és érzékszervi vizsgálat, valamint FHA nélkül is forgalomba hozhatók.

A szőlőmust Magyarország területéről történő kivitele esetén a must származási bizonyítvány felel meg a kivételre szánt must VSZB-ának. Ezzel csökken a bortermelők adminisztratív terhe, s felgyorsul a termékek forgalmazása. A származási bizonyítvány a szőlőmust kiszállítását követően is kérelmezhető.

1.6 Forgalomba hozott borászati termék további feldolgozása

FHA-val rendelkező borászati terméktétel további feldolgozását a feldolgozás megkezdése előtt legalább 5 nappal korábban be kell jelenteni a hegybírónak, aki a terméktételre kiállított VSZB-t visszavonja.

Amennyiben a terméktétel egy része forgalomban marad, a megrendelő a hegybírótól a bejelentéssel egyidejűleg a forgalomban maradó terméktétel mennyiségének megjelölésével kérelmezi az új VSZB kiadását. A forgalomban maradó tétel az eredeti FHA-val tovább forgalmazható, azonban a NÉBIH a FHA-hoz kapcsolódó új VSZB adatokat hozzákapcsolja.

A bejelentőnek a további feldolgozással érintett borászati terméktétel adataiban bekövetkezett változást, illetve a további feldolgozással létrejött borászati terméktételt be kell vezetnie a szakmai-jövedéki nyilvántartásba.

1.7 Termesztési alkalmassági vizsgálatba vont szőlőfajtából készült borászati termék forgalombahozatala

Az osztályba sorolt szőlőfajtára vonatkozó szabályoknak megfelelően kísérleti célú szőlőültetvényről szüretelt szőlőből készített borászati termék is forgalomba hozható. A vizsgálati engedély visszavonása esetén a kísérleti célú ültetvényről származó szőlőből készített borászati termékre VSZB nem adható ki. A korábban kiadott VSZB-okat nem szükséges visszavonni.

1.8 Borászati termék behozatala, kivitele

1.8.1 Borászati termék más EU-s országból történő behozatala

Az új borjogi szabályozás nem hoz változást ebben a kérdésben. Az Európai Gazdasági Térség valamely szerződő államában már közfogyasztásra forgalomba hozott borászati termék ismételt forgalomba hozatala Magyarországon már nem szükséges. Ezzel együtt a más tagállamban történő jogszerű forgalomba hozatal tényét, megfelelő, az adott tételre vonatkozó dokumentumokkal egy hatósági ellenőrzés során igazolni szükséges.

1.8.2 Borászati termék harmadik országból történő behozatala

Borászati termék Európai Gazdasági Térségen kívüli országból történő behozatalához szükség van analitikai és érzékszervi vizsgálati eredményre, valamint FHA-ra, megteremtve ezzel a további feldolgozásra Magyarország területére behozott borászati termékek megfelelő ellenőrzésének feltételeit.

Ha nemzetközi szerződés másképp nem rendelkezik, az Európai Gazdasági Térségen kívüli országból borászati termék – kivéve a borecetet – a borászati hatóság minősítésével hozható be. A minősítést – kérelem alapján – a NÉBIH végzi és sikeres minősítés esetén kiadja a FHA-t.

Az Európai Gazdasági Térség valamely szerződő államán kívüli országból Magyarországra beszállított borászati termék esetén (a borecet kivételével) a forgalombahozatali dokumentumot a NÉBIH állítja ki. Nemzetközi szerződés alapján akkor mellőzhető a NÉBIH analitikai és érzékszervi vizsgálata, ha az analitikai és érzékszervi vizsgálatot végző szervek jegyzékét a szerződő felek egymásnak átadták, kölcsönösen közzétették, és a jegyzékben szereplő, a

borászati termék származási helye szerinti analitikai és érzékszervi vizsgálatot végző szerv a borászati terméktételt az analitikai és érzékszervi vizsgálat során megfelelőnek minősítette.

1.8.3 Borászati termék harmadik országba történő kivitele

Abban az esetben, ha az Európai Gazdasági Térség valamely szerződő államán kívüli országba kiszállítandó borászati termék esetén a fogadó állam megköveteli a forgalombahozatali dokumentum kiállítását, akkor annak kiállítását a NÉBIH végzi el. Ez az ügyfél kérelmére történik meg, amely alapján az adott tételre vonatkozóan a NÉBIH minőségi tanúsítvány állít ki. A minőségi tanúsítványt az 5053. számú nyomtatvánnyal kell kérelmezni a NÉBIH-nél. A tanúsítvány csak érvényes FHA-val rendelkező tételekre adható ki. Amennyiben a fogadó ország olyan alkotók vizsgálatát kéri, amelyeket a szokásos engedélyezési eljárásban nem szükséges elvégezni, azok elvégzése az ügyfél felelősége. Ez a NÉBIH-nél külön kérelemben, elektronikus úton az alábbi linken tehető meg: <https://upr.nebih.gov.hu/ng/ugyintezes/ugykatalogus?nodeType=1&nodeId=F0011-S0001>. A fenti linken a "Borászati termékek külkereskedelmi forgalomba hozatalához szükséges minősítést követően, szállítmányonkénti minőségi tanúsítvány kiállítása" ügy kiválasztása szükséges.

2. AZ ANALITIKAI ÉS AZ ÉRZÉKSZERVI VIZSGÁLATOK RENDJE

2.1 Az analitikai vizsgálatok rendje

Az analitikai vizsgálatot a NÉBIH laboratóriuma vagy a NÉBIH által kiadott és ellenőrzött működési engedéllyel rendelkező, akkreditált, nem állami laboratórium végzi.

Az analitikai vizsgálat kiterjed az összes és tényleges alkoholtartalom, az összes cukortartalom, az összes savtartalom, az illósavtartalom, az összes kén-dioxid-tartalom, a szén-dioxid tartalom, az érintett oltalom alatt álló eredetmegjelölésekhez és földrajzi jelzésekhez tartozó termék-leírásban előírt bármely egyéb jellemző analitikai tulajdonság, a sűrűség, az összes és cukormentes extrakt-tartalom, a szabad kénessavtartalom, a hamutartalom, a pH-érték és kékszőlőből készült borászati termékek esetén a malvidin-diglükózid tartalom mérésére.

2.2 Az érzékszervi vizsgálatok rendje

Földrajzi árujelzővel ellátott borászati termék érzékszervi vizsgálata

Földrajzi árujelzővel ellátott borászati termék forgalomba hozatala vagy Magyarország területéről történő kivitele esetén a borászati terméktétel érzékszervi jellemzőinek meg kell felelniük az általános érzékszervi jellemzőknek és a földrajzi árujelző termék-leírásában foglaltaknak.

Az általános érzékszervi jellemzők követelménye a földrajzi árujelzővel ellátott és az FN borászati termékek esetében egyaránt az, hogy a Magyarország területén termelt és forgalomba hozni kívánt vagy az Európai Unió területén először Magyarországon forgalomba hozni kívánt bornak, likőrbornak, pezsgőnek, minőségi pezsgőnek, illatos minőségi pezsgőnek, szén-dioxid hozzáadásával készült habzóbornak, gyöngyözőbornak, szén-dioxid hozzáadásával készült gyöngyözőbornak meghatározott érzékszervi jellemzőkkel kell rendelkeznie. Ennek alapján a borászati terméknek a címkén jelzett színnek megfelelőnek, a palackos érlelésből fakadó esetleges üledékektől eltekintve üledékmentesnek, tisztának az elnevezésnek és jelölésnek megfelelő illattal, ízzel és zamattal, valamint pezsgő, minőségi pezsgő, illatos minőségi pezsgő, szén-dioxid hozzáadásával készült habzóbor, gyöngyözőbor, szén-dioxid hozzáadásával készült gyöngyözőbor esetén finom, tartós gyöngyözéssel kell rendelkeznie. A tisztaság tekintetében a „murci”, a „natúr” bor, gyöngyözőbor és pezsgő, illetve a „pétnat” (francia) gyöngyözőbor és pezsgő esetén legfeljebb 100 NTU mértékű zavarosság megengedhető.

A földrajzi árujelzővel ellátott borászati termék érzékszervi jellemzőinek vizsgálatát forgalomba hozatalt megelőzően a földrajzi árujelző borbíráló bizottság (FBB) vizsgálja.

Nem megfelelő minősítés esetén az adott borászati termék érzékszervi vizsgálata legfeljebb két alkalommal megismételhető. A megismétlés a megrendelőkérésére történhet meg, az érzékszervi vizsgálat nem megfelelő eredményének kézhezvételétől számított 7 napon belül. A megismételt első érzékszervi vizsgálatot az FBB, a másodikat az Országos Borszakértő Bizottság (OBB) végzi.

Földrajzi jelzés nélküli borászati termék érzékszervi vizsgálata

Földrajzi jelzés nélküli borászati termék az általános érzékszervi jellemzőknek (fent részletezett érzékszervi vizsgálat) való megfelelés esetén hozható közfogyasztásra forgalomba.

Az érzékszervi jellemzők vizsgálatát az OBB végzi. Nem megfelelő minősítés esetén az adott borászati termék érzékszervi vizsgálata legfeljebb két alkalommal megismételhető, amelyet szintén az OBB végez el.

A vizsgálati eredményeket a vizsgálatot végző 3 napon belül átadja a NÉBIH-nek. Azokat a NÉBIH hivatalos kézbesítés útján juttatja el a megrendelő részére.

2.2.1 Az FBB szervezeti felépítése és működése

A földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet, a HNT, valamint a NÉBIH egyaránt létrehozhat és működtethet FBB-t. A földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet és a HNT által létrehozott FBB működését a NÉBIH által történő nyilvántartásba vételt követően kezdheti meg.

Az FBB nyilvántartásba vétele iránti, NÉBIH részére benyújtandó kérelem tartalmazza az FBB-t létrehozó szervezet nevét, székhelyét, telephelyét, fióktelepét, valamint adószámát, az FBB illetékességi körébe tartozó földrajzi árujelzők listáját, tagjainak névsorát, elnökének, elnökhelyettesének és titkárának nevét és elérhetőségét és működési helyét. Emellett a kérelem részét képezi a tagok szakmai követelményeknek történő megfelelését alátámasztó képzettséget, végzettséget vagy szakvizsgát igazoló dokumentum, valamint az FBB működési szabályzata, benne megjelölve az elnök, az elnökhelyettes, valamint a titkár alapvető feladatai.

Az FBB tagjainak száma minimum 10 fő, és a tagnak rendelkezniük kell az alábbi végzettségek, szakképzettségek, illetve elismerések valamelyikével, vagy borbíráló szakvizsgával:

1. Bor- és üdítőital-ipari technikus
  2. Borász
  3. Szőlész-borász szaktechnikus
  4. Szőlő- és gyümölcsstermesztő
  5. Vincellér
  6. Élelmiszer-ipari technikus (bor- és üdítőital-ipar)
  7. Bor- és pezsgőgyártó szaktechnikus
  8. Bortecnológus
  9. Erjedésipari termékgyártó (borász)
- vagy valamely szakképzettség, mely lehet:

1. Kertészmérnök
2. Agrármérnök
3. Élelmiszermérnök
4. Élelmiszertecnológus mérnök
5. Tartósítóipari üzem mérnök
6. Tartósítóipari mérnök
7. Szőlész-borász mérnök
8. Borász-italtechnológus szakmérnök
9. Vegyészmérnök
10. Mezőgazdasági gépészmérnök
11. Szőlész-borász szakmérnök
12. Élelmiszertudományok doktora

továbbá egyéb elismerés, amely lehet:

1. A Wine and Spirit Education Trust által kiadott „Diploma in Wines and Spirits”
2. A Wine and Spirit Education Trust által kiadott „Honours Diploma”
3. Az Institute of Masters of Wine által kiadott „Master of Wine” oklevél.

Az FBB működését ügyrend szabályozza, amelyet az elfogadását követő 7 napon belül az FBB megküld a NÉBIH részére. Az FBB az ügyrendjében meghatározott számú, de legalább 5 tagjának jelenléte esetén határozatképes.

Az FBB értesítést küld az érzékszervi vizsgálat napját megelőzően 7 nappal, rendkívüli érzékszervi vizsgálat esetén haladéktalanul az érzékszervi vizsgálat időpontjáról és a jelentkezés részletes feltételeiről az érintett borászati üzemek, a kormányhivatal, a NÉBIH, valamint az OBB elnöke részére. Emellett az adatváltozástól számított 14 napon belül az érintett hegyközségi szervezetek, a Pest Megyei Kormányhivatal, a kormányhivatal és a NÉBIH részére beszámol az FBB adataiban és működési szabályzatában bekövetkezett változásról.

A földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet és a HNT által létrehozott FBB működését, tárgyi és szakmai követelmények teljesítésére való képességet a NÉBIH és az illetékes kormányhivatal ellenőrzi. Az ellenőrzés az FBB nyilvántartásba vétele előtt és a nyilvántartásba vételt követően egyaránt történik. Az OBB, valamint a NÉBIH által létrehozott és működtetett FBB esetében a szakmai és tárgyi követelmények teljesítését, valamint a jogszerű működést a miniszter ellenőrzi. A nyilvántartásba vett FBB szakmai követelményének teljesítésére vonatkozó ellenőrzés kiterjed az FBB által elvégzett érzékszervi vizsgálatok során megállapított vizsgálati eredmények helytállóságának ellenőrzésére is. Így kiemelt figyelmet kap az FBB-ben a megfelelő végzettség és a jogszerű működés biztosítása mellett a szakmai követelményeknek helytálló borbírálat is.

A megállapított vizsgálati eredmények ellenőrzése az adott borpiaci évben forgalomba hozott, az FBB érzékszervi vizsgálata során a termékleírásnak megfelelőnek minősített borászati terméktételek szűrőpróbaszerűen kiválasztott 5%-ára, de legalább 10 borászati terméktételre terjed ki. Az ellenőrzéssel érintett minták érzékszervi vizsgálatát az OBB végzi.

A NÉBIH nyilvántartást vezet az OBB által elvégzett második megismételt, és a NÉBIH ellenőrzés alá vont vizsgálatokról. A nyilvántartás tartalmazza az érintett borászati terméktételek FHA-ját, érzékszervi vizsgálatát végző FBB megnevezését és az OBB által végzett érzékszervi vizsgálatának eredményét.

2.2.2 Az OBB szervezeti felépítése és működése

Az OBB 25 tagból áll. Tagjait, elnökét és elnökhelyettesét a miniszter a szőlőtermesztés és a borászat elméleti és gyakorlati szakemberei közül három évre kéri fel. Az OBB tagjait tevékenységükért díjazás és utazási költségtérítés illeti meg. Az OBB a miniszter által elfogadott és a Minisztérium honlapján közzétett ügyrend alapján működik. A működés feltételeit a NÉBIH biztosítja és ellátja titkársági feladatait.

Az OBB tagjainak meghatározott végzettséggel és borbíráli szakvizsgával kell rendelkezniük, vagy vállalniuk kell a szakvizsga 90 napon belül történő megszerzését. Utóbbi esetben, annak nem teljesítése esetén a tagsági viszony kezdetétől számított 91. napon a tag OBB-tagsága megszűnik.

A végzettségnek az alábbi felsőfokú szakképzettség egyikének kell lennie:

- Kertészmérnök, BSc, MSc
- Agrármérnök MSc
- Élelmiszermérnök MSc
- Élelmiszertechnológus mérnök BSc
- Tartósítóiipari üzem mérnök
- Tartósítóiipari mérnök

- Szőlész-borász mérnök BSc, MSc
- Borász-italtechnológus szakmérnök
- Vegyészmérnök (kizárólag biotechnológia vagy élelmiszertechnológia szakirány)
- Szőlész-borász szakmérnök,
- Szőlész-borász szaktanácsadó
- Szőlő- és borgazdasági szaktanácsadó
- Szőlő-bor szakterületen PhD fokozat.

A végzettségre vonatkozó előírás az új szabályozás hatálybalépését követően felkért tagokra vonatkozik. A szakvizsgával nem rendelkező tagnak vállalnia kell, hogy a borbírói szakvizsgát tagsági jogviszonyának kezdetétől számított 90 napon belül megszerzi. Átmeneti szabályként a szakvizsgakötelezettségnek az OBB e rendelet hatályba lépését megelőzően kinevezett tagjainak legkésőbb 2022. július 31-ig kell eleget tenniük.

Az OBB feladata közé tartozik a földrajzi jelzés nélküli borászati termékek érzékszervi vizsgálata, az FBB érzékszervi vizsgálatáról szóló döntését követő megismételt érzékszervi vizsgálat elvégzése, a NÉBIH által véletlenszerűen, vagy kockázatelemzés útján kiválasztott minták újbóli érzékszervi vizsgálata, valamint felkérés esetén az országos promóciós programok végrehajtásában való részvétel.

2.3 Az analitikai és az érzékszervi vizsgálatok megrendelése

Az analitikai és az érzékszervi vizsgálat megrendelésének a forgalomba hozatalhoz szükséges információkat kell tartalmaznia. A megrendelés a VSZB kiállítását követően, a VSZB számának és a FHA megjelölésével tehető meg.

A fentiekben túl a megrendelés az alábbiakat is tartalmazza:

- a) a termékleírásban a kémiai összetétel és az érzékszervi jellemzők tekintetében előírt követelményekre figyelemmel a földrajzi árujelzõt kezelõ hegyközségi szervezet által meghatározott adatokat;
- b) a borászati üzemengedélyes döntésétõl függõen
  - ba) angol nyelvû vizsgálati jegyzõkönyv igénylését,
  - bb) soron kívüli NÉBIH-eljárás igénylését,
  - bc) a NÉBIH által az analitikai vizsgálati jegyzõkönyv, illetve az érzékszervi vizsgálat eredményének ügyfélkapura történõ megküldésének igénylését,
  - bd) jogszabályban vagy termékleírásban nem előírt, de mérendõ paraméter megnevezését;
- c) a Magyarország területén kívül található telephelyû borászati üzem címét;
- d) a Magyarország területén kívül telephelyen történõ tárolás esetén a tárolási hely címét;
- e) a borászati üzemengedélyes által megadni kívánt egyéb adat, tény, körülmény leírását;
- f) a számlázási adatokat, ha azok nem egyeznek meg a borászati üzemengedélyes adataival;
- g) a borászati üzemengedélyes nyilatkozatát arról, hogy
  - ga) a forgalomba hozatalhoz szükséges analitikai vizsgálatokat megrendeli,
  - gb) az analitikai vizsgálat költségeit vállalja, azokat számla ellenében kifizeti, valamint
  - gc) a laboratórium által használt módszereket megismerte és elfogadja.

Az analitikai vizsgálat a vizsgálatot végző laboratóriumnál, az érzékszervi vizsgálat a vizsgálatot végző FBB vagy az OBB titkáránál rendelhető meg.

A forgalombahozatalhoz szükséges minták vételezési módja a korábbi évek gyakorlatához képest alapjaiban kissé változik. A borászati termék mintavételekor – lezárt állapotban – a műszeres és az érzékszervi vizsgálathoz szükséges mintákat forgalomba hozó biztosítja. A forgalomba hozó az analitikai vizsgálathoz 2 palack, az érzékszervi vizsgálathoz az FBB, illetve az OBB által meghatározott számú (palack) mintát biztosít a vizsgálatot végző részére. A mintául szolgáló palack legalább 0,5 literes mennyiségű borászati terméket tartalmaz. A palackot pecséttel, viaszpecséttel, zsugorfóliával, vagy kengyelszerűen elhelyezett ragasztószalaggal kell lezárni és fel kell tüntetni rajta a FHA-t. A mintákat emellett sorszámmal is el kell látni.

A termékleírás előírhatja a hegybíró jelenlétében történő mintavételezést. Ez esetben a mintát a hegybíró zárja le. Ennek tényét a jegyzőkönyv rögzíti.

A mintákat a forgalomba hozó a vizsgálat megrendelésével egyidejűleg adja át, illetve, ha a földrajzi árujelzõt kezelõ hegyközségi szervezet vagy a termékleírás előírja, akkor a földrajzi árujelzõt kezelõ hegyközségi szervezeten keresztül küldi meg az analitikai és érzékszervi vizsgálatot végző részére. A mintákhoz mintavételi jegyzőkönyvet kell mellékelni, melyben rögzíteni kell a borászati terméket előállító borászati üzem NÉBIH tevékenység azonosítóját vagy a harmadik országból behozott borászati terméket forgalomba hozni kívánó nevét, a mintavétel helyét és időpontját, a mintát alkotó palackok számát, a mintavevő nevét, aláírását, a harmadik országból behozott borászati termék kivételével a borászati terméktétel FHA-ját, a hegybíró jelenlétében történő mintavétel tényét, és a forgalomba hozó ellenmintára vonatkozó igényét.

Amennyiben a forgalomba hozó ellenmintára tart igényt, abban az esetben a forgalomba hozónak ezzel megegyező számú mintával többet kell biztosítania. A hegybíró jelenlétében történő mintavétel esetén a mintavételt végző, egyéb esetekben a vizsgálatot végző az átadott minták közül kiválasztja az ellenmintát, hitelesíti azt, majd a forgalomba hozó a mintákat a hegyközségi szervezet részére átadja.

3. BORBÍRÁLÓ KÉPZÉS ÉS SZAKVIZSGA

Az érzékszervi bírálatok során a szakmaiság megfelelő biztosítása érdekében a bírálók részére borbíráói szakvizsga megszerzése szükséges. Borbíráói szakvizsgával kell rendelkeznie az OBB tagjának, vagy vállalnia kell, hogy tagsági viszonyának kezdetétől számított 90 napon belül ilyen szakvizsgát tesz. Ezzel kapcsolatban a régi tagokra 2023. július 31-ig átmeneti szabályozás érvényes. Szakvizsgával kell rendelkezniük az FBB bírálaton részt vevő tagoknak, amennyiben nem rendelkeznek megfelelő végzettséggel, illetve a borbíráói képzés vezetőjének és oktatójának.

A NÉBIH, a HNT, az OBB, valamint a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem (MATE) bevonásával kidolgozott borbíráói szakvizsgára vonatkozó vizsgaszabályzatot az agrárpolitikáért felelős miniszter hagyja jóvá. A vizsgaszabályzatot a minisztérium honlapján közzéteszi.

A borbíráói szakvizsgát a MATE szervezi. A szakvizsgát a NÉBIH, a HNT, az OBB, valamint a MATE által kijelölt egy-egy személyből álló szakvizsga-bizottság felügyeli. Sikeres szakvizsgához az összes pontszám legalább 60%-át kell elérnie a vizsgázónak. A szakvizsga díjköteles, sikertelen szakvizsga esetén a szakvizsga egy alkalommal díjmentesen megismételhető. A sikeres szakvizsga 5 évig hatályos.

Borbíráói szakvizsga megfelelő végzettség hiányában csak borbíráói képzést követően tehető. A borbíráói képzést a MATE szervezi. A borbíráói képzés vezetője és oktatója kizárólag meghatározott egyetemi végzettségek vagy tudományos fokozatok valamelyikével és borbíráói szakvizsgával rendelkező személy lehet.

A borbíráói képzés teljes időtartama legalább 12 óra. A tanterv és a borbíráói képzés szabályzatának kidolgozását, a borbíráói képzés vezetőinek és az oktatóknak a kiválasztását a MATE az OBB, a HNT és a NÉBIH együttműködésével végzi. A borbíráói képzésen való részvétel díjköteles. A MATE a képzés tantervét és a borbíráói képzés szabályzatát a honlapján közzéteszi.

A borbíráói képzésben történő részvétel igazolásának feltétele, hogy a hallgató az elméleti foglalkozás legalább 80%-án és a gyakorlati foglalkozás 100%-án részt vett.

A mesterszintű szőlész-borász képzés keretében megszerzett borbíráói oklevéllel rendelkező személyek a borbíráói szakvizsga kötelezettsége alól a borbíráói oklevél kiállításától számított 5 évig mentesülnek.

4. BORÉRTÉKESÍTÉS

4.1. Kísérőokmányok (1. típusú ePincekönyves eljárás)

4.1.1 Összefoglaló

A kísérőokmány egy, a szállítási művelet alatt a szállított árut kísérő, a szállított áru és a szállítási művelet adatait részletesen tartalmazó hitelesített okmány, amelyen fel kell tüntetni a feladó, és címzett, a szállítmány, valamint a szállítási művelet adatait.

1. A nem kisüzemi bortermelők és a 10 ha feletti ültetvényhasználók a kísérőokmányt csak elektronikusan, az EPK-n keresztül állíthatják ki. Ha a termelő papír alapú kísérőokmányt kíván használni, a példányokat beszerzi és a HNT-vel hitelesítteti.
2. A borászati termékek belföldi, valamint a melléktermék, a szőlő és a zúzott cefre szállításához ki kell állítani a kísérőokmányt, amelyet az EPK a rendelkezésre álló adatokból előtölt.
3. A kísérőokmány mellé mellékelni kell a kísérőokmány tárgyát képező borászati terméktétel vonatkozásában a szakmai jövedéki nyilvántartás releváns részének másolatát.

4.1.2 Háttér

A borászati termékek szállításának és a szállítás ellenőrzésének elősegítése érdekében szabályozni kell a kísérőokmány tartalmát és annak használatát, azon feltételeket, amelyek teljesülése esetén a kísérőokmány oltalom alatt álló eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés tanúsítására szolgáló okmánynak minősülhet, továbbá a kísérőokmány kiállítására vonatkozó kötelezettség alóli mentesség biztosítását.

Az 1308/2013/EU rendelet 147. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a borászati termékek szőlőtermelők, szüretelő termelők, termelők, feldolgozók, palackozók, illetve kereskedők közötti, vagy ezektől a kiskereskedőkhöz történő szállítására irányuló minden egyes műveletet kísérőokmány használatával kell végrehajtani. Ennek legfontosabb példái Magyarországon a borászati termékek közösségi adófelfüggesztéssel végzett szállítása, és a belföldi, valamint a szőlő vagy zúzott cefre szállítása.

4.1.3 Eljárási szabályok

A kísérőokmány egy, a szállítási művelet alatt a szállított árut kísérő, a szállított áru és a szállítási művelet adatait részletesen tartalmazó hitelesített okmány, amelyen fel kell tüntetni a feladó és címzett, valamint a szállítási művelet adatait (alapadatok). A kísérőokmányon a feladást és az átvételt is igazolni kell.

A nem borászati üzembe történő szállítás esetén a kísérőokmánynak az alapadatokon túl tartalmaznia kell a borászati termék nevét, valamint a kiserelés típusát, űrtartalmát, a kiserelt mennyiséget és egységet, valamint a nettó egységárat.

A kísérőokmányok szorosan összefüggnek a szakmai-jövedéki nyilvántartással. Ehhez az elektronikusan vezetett szakmai-jövedéki nyilvántartás nagyfokú űrlap előtöltést képes

biztosítani, amelyhez az EPK által biztosított online bortermelői regiszter alapvetően megfelelő eszköz.

A kísérőokmányt alapesetben az EPK rendszeren keresztül kell kiállítani, függetlenül attól, hogy a termelő szakmai-jövedéki nyilvántartását online regiszterben vezeti-e. Az elektronikus adminisztrációra nem kötelezett termelő ennek az EPK ügyfélszolgálatán tehet eleget. Lehetőség van a kísérőokmány papír alapon történő kitöltésére is, de ez esetben a kísérőokmány másolati példányát a hegybíró részére be kell nyújtani.

4.1.4 Különleges esetek

1. Jövedéki termékek közösségi adófelfüggesztéssel végzett szállítása

Az új borjogi szabályozás nem hoz változást ebben a kérdésben. Jövedéki termékek közösségi adófelfüggesztéssel végzett szállítása az uniós számítógépes rendszerben a jövedéki termék feladója által kiállított, AHK-számmal ellátott elektronikus okmánnyal lehetséges.

A jövedéki termék feladójának feladata, hogy - legkorábban a kitárolást 7 nappal megelőzően - kiállítsa és az állami adó- és vámhatóságnak megküldje az e-TKO tervezetét. Az állami adó- és vámhatóság az uniós számítógépes rendszerben ellenőrzi az e-TKO tervezetében szereplő adatokat. Az adatok megfelelősége esetén az állami adó- és vámhatóság továbbítja az e-TKO-t a rendeltetési hely országának illetékes hatóságára részére, vagy belföldi szállítás esetén a címzett részére. Ugyan ezen elv alapján a másik országból érkező szállítmány e-TKO-ját a címzett megkapja az állami adó- és vámhatóságtól.

A feladó által kinyomtatott e-TKO példány a szállítmányt kíséri.

Az e-TKO-t elektronikusan kell kiállítani az állami adó- és vámhatóság általános nyomtatvány kitöltő felületének segítségével, vagy egy arra alkalmas szoftverrel. Az így kiállított e-TKO adattartalma megfelel a borkísérő okmány adattartalmával.

2. Nem jövedéki borászati termékek (pl. must) szállítása más tagállamba

A nem jövedéki borászati termékek másik országba történő szállítása esetén a 273/2018/EU felhatalmazási rendeletben meghatározott szabályok a tagállamokban közvetlenül alkalmazandók, így olyan kísérőokmány kiállítása szükséges, amely megfelel az abban foglalt követelményeknek. Tartalmánál fogva a borászati termékek belföldi szállításához felhasznált kísérőokmány megfelel a felhatalmazási rendelet előírásainak, így a must kivitele esetében használható kísérőokmányként.

3. Mentesség a kísérőokmány alól

A kísérőokmány kiállítási kötelezettség alól kivételt képez a szőlőültetvényről a borkészítés helyszínére, ugyanazon vállalkozás két telephelye között, illetve valamely termelői csoporthoz tartozó telephelyek között történő szállítás, feltéve, hogy nem változik a tulajdonos személye, és a szállításra borkészítés, feldolgozás, tárolás vagy palackozás céljából kerül sor, a teljes közúti távolság nem haladja meg a 70 km-t, és a szállítás kizárólag Magyarország területén zajlik.

Kivételt képeznek továbbá a Magyarország területén 60 literes vagy annál kisebb névleges űrtartalmú tárolóedényekben szállított borászati termékek, amelyeket diplomáciai képviselőknek, konzulátusoknak és hasonló létesítményeknek szánnak, nem értékesítésre szánnak, hajók, repülőgépek fedélzetén vagy vonaton ottani fogyasztás céljára szánnak, amelyeket magánszemély szállít személyes vagy családi fogyasztásra, feltéve, hogy a szállított mennyiség nem haladja meg a 30 litert, amelyeket tudományos vagy műszaki kísérletre szánnak, feltéve, hogy szállított mennyiség nem haladja meg az egy hektolitert, amelyeket kereskedelmi mintának szánnak, vagy amelyeket illetékes hatóságnak vagy kijelölt laboratóriumnak mintaként szánnak.

Nem kell kísérőokmányt kiállítani továbbá mobilpalackozó üzem igénybevétele esetén, ha a mobilpalackozó helyben végzi a borászati termék kiszerelését vagy, ha a kiszerelést követően a kiszerelt borászati termékek haladéktalanul visszakerülnek a borászati üzem területére.

4. Kísérőokmány helyettesítése

A FHA-val rendelkező borászati termékek belföldi szállítása, értékesítése során a kísérőokmányt helyettesítheti az annak kötelező adataival kiegészített számla.

4.1.5 Okmányok

A szőlő, illetve borászati termék szállítása során a szakmai-jövedéki nyilvántartásba történő bejegyzés mellett a kísérőokmány dokumentumának kiállítása szükséges. A kísérőokmányt alapesetben az EPK rendszeren keresztül a termelő hozza létre és állítja ki. A papír alapon kiállított és a HNT által hitelesített kísérőokmányt a hegybíróhoz (ügyfélszolgálat) kell eljuttatni, aki azt digitalizálja az EPK rendszerben. Az EPK rendszerben szereplő kísérőokmányok a termék szállításához kinyomtathatók.

4.2. Termelői borkimérés

Termelői borkimérés az, amikor a borászati üzemben, vagy annak szomszédságában, közvetlenül a végső fogyasztók számára történik a borászati termék értékesítése.

A termelői borkimérés során értékesített borászati termék készletfogyását a szakmai-jövedéki nyilvántartás adott borászati termékre vonatkozó részében készletcsökkenésként (kitárolásként) kell nyilvántartani. A kisüzemi bortermelői regisztert vezetőik a készletcsökkenést a tárgynapra összesített borkimérés nyilvántartással vezethetik.

A készletváltozást a művelet elvégzésének napját követő 7. napig kell nyilvántartásba venni.

A termelői borkimérés során értékesített borászati termékek vonatkozásában kísérőokmányt nem kell kiállítani.

4.2. Kitelepülés

Kitelepülés, amikor a borászati üzem területén kívül, közvetlenül a végső fogyasztók részére történik a borászati termék értékesítése.

A kitelepülés során értékesített borászati terméktétel mennyiségét a szakmai-jövedéki nyilvántartás adott borászati termékekre vonatkozó részében készletcsökkenésként (kitárolásként) kell nyilvántartani.

A készletváltozást a művelet elvégzésének napját követő 7. napig kell nyilvántartásba venni.

A kitelepülés során a borászati üzemből kiszállított, valamint a kitelepülést követően oda visszaszállított borászati termékek vonatkozásában kísérőokmányt kell kiállítani.

5. ELLENŐRZÉS ÉS JOGKÖVETKEZMÉNYEK

5.1 A borászati tevékenység hatósági ellenőrzése

A borászati termék forgalomba hozatalának hatósági ellenőrzése során a borágazati szabályozás által meghatározott feladat- és hatáskörében eljár:

- a NÉBIH és a kormányhivatal, valamint
- a hegybíró

A NÉBIH és a kormányhivatal hatósági ellenőrzési eljárás keretében ellenőrzi a jogszabályokban foglaltak betartását és a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését az alábbi hatáskörébe utalt területeken, így

- a származási bizonyítványok valóságtartalmát,
- a szakmai-jövedéki nyilvántartást, a tényleges és a nyilvántartott készletek mennyiségi és minőségi azonosságát,
- a borászati eljárások szabályszerű végrehajtását,
- a bejelentésköteles borászati eljárásokat,
- a borászati üzem tárolótartály-nyilvántartását,
- az adatszolgáltatásra vonatkozó előírások és a bejelentési kötelezettség betartását,
- a közfogyasztásra forgalomba hozott borászati termék előírásoknak, földrajzi árujelzővel ellátott borászati termék termékleírásnak való megfelelést, mely ellenőrzés kockázatelemzésen alapuló, szűrőpróbaszerű vizsgálat alapján, éves ellenőrzési tervnek megfelelően, az adott földrajzi árujelzővel ellátott borászati terméket előállító borászati üzemek legalább 10%-ára kiterjedően történik,
- a borászati termékek származását, eredetét, minőségét,
- a borászati üzem működésének jogszerűségét, a borászati termékek tárolásának körülményeit, valamint a borászati üzem higiéniai követelményeknek történő megfelelést,
- a borászati terméket szállító jármű rakományát,
- a segéd- és adalékanyagok eredetét és minőségét,
- a borászati termékek csomagolása során felhasznált csomagolóanyagok megfelelőségét,
- a borászati termékek kísérőokmányait, továbbá
- a szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek kivonására vonatkozó rendelkezések betartását, valamint a lepárlásra átadott borászati melléktermékek minőségét.

Általános szabály, hogy a borászati hatóság helyszíni ellenőre, valamint jelenlétében a hegybíró a hatósági ellenőrzés során jogosult

- az ellenőrzés tárgyát képező vagy azzal kapcsolatos iratokról, dokumentációról, adathordozókról - az adatvédelemre, valamint a titoktartásra vonatkozó jogszabályok figyelembevételével - másolatot, illetve kivonatot készíteni,
- hatósági mintavétel esetén az ügyfél kérésére - az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktaiban meghatározott kivételek figyelembevételével - ellenmintát venni;
- élelmiszerlánc-esemény alapos gyanúja esetén, továbbá élelmiszerlánc-esemény elhárítása, illetve a felügyeleti díj bevallási és fizetési kötelezettség ellenőrzése

érdekében a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére, illetve a jogosult távollétében is a lezárt ingatlanok területére, üzlethelyiségbe, üzemi helyiségbe belépni és ott az ellenőrzést lefolytatni akkor is, ha azok egyidejűleg lakás céljára szolgálnak, továbbá szállítóeszközöket, dokumentációt, számviteli bizonylatokat ellenőrizni.

A borászati hatóság próbavásárlást végezhet.

A gazdasági aktát vezető hegybíró a gazdasági aktában nyilvántartott adatok valódiságát, a borászati üzem helye szerint illetékes hegybíró a borászati üzemre vonatkozó adatok esetében a NÉBIH vagy a kormányhivatal bevonásával legalább 5 évente ellenőrzi.

Ha az ellenőrzés eredménye alapján a hegybíró megállapítja, hogy a gazdasági aktában szereplő adatok nem felelnek meg a valóságnak, a nyilvántartást az ellenőrzésről készített jegyzőkönyv alapján módosítja. A nyilvántartás módosításáról a hegybíró értesíti az adatszolgáltatót.

Ha a NÉBIH vagy a kormányhivatal ellenőrzése során megállapítja, hogy a borászati üzemre vonatkozó adatok nem egyeznek meg a gazdasági aktában nyilvántartott adatokkal, a borászati üzemet határidő megjelölésével felszólítja a hegybíró részére történő adatszolgáltatásra. Az adatszolgáltatásra felszólító határozatot a NÉBIH vagy a kormányhivatal megküldi a hegybírónak.

Amennyiben a hegybíró a bejelentés ellenőrzése során megállapítja, hogy a bejelentés hiányos, a bejelentéstől számított 8 napon belül tájékoztatja a bejelentőt

- a) a bejelentés vagy melléklete hiányáról,
- b) arról, hogy a hiányos bejelentés nem jogszabályszerű,
- c) a hiánytalan bejelentés megtételének elmulasztása esetén megállapítható jogkövetkezményekről.

Ha a telepítés támogatás felhasználásával történik, a támogatás igénybevételével kapcsolatban eljáró hatóság az általa végzett helyszíni ellenőrzések telepítésre vonatkozó adatait tartalmazó összesített kimutatást megküldi a hegybíró részére. A hegybírónak a helyszíni szemlét nem szükséges lefolytatni, ha a helyszíni ellenőrzésre vonatkozó adatszolgáltatás alapján a tényállás tisztázásához szükséges minden adat rendelkezésre áll.

5.2 Az FBB-k hatósági ellenőrzése

Előírások (tárgyi és szakmai) vannak az érzékszervi vizsgálatokat végző FBB-kre vonatkozóan is, mely előírások betartásának ellenőrzése garantálja e szervezetek jogszerű működésének biztosítását a borágazati szereplők részére.

A földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet és a HNT által létrehozott FBB működését, az FBB tárgyi és szakmai követelmények teljesítésére való képességet a NÉBIH az FBB-t létrehozó földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet vagy a HNT székhelye szerinti kormányhivatal bevonásával ellenőrzi az FBB nyilvántartásba vétele előtt és a nyilvántartásba vételt követően egyaránt. Az OBB, valamint a NÉBIH által létrehozott és működtetett FBB esetében a szakmai és tárgyi követelmények teljesítését, valamint a jogszerű működést a miniszter ellenőrzi.

A nyilvántartásba vett FBB szakmai követelményének teljesítésére vonatkozó ellenőrzés kiterjed az FBB által elvégzett érzékszervi vizsgálatok során megállapított vizsgálati eredmények helytállóságának ellenőrzésére is, így kiemelt figyelmet kap az FBB-ben a megfelelő végzettség és a jogszerű működés biztosítása mellett a szakmai követelményeknek helytálló borbírálat.

Adott FBB által megállapított vizsgálati eredmények ellenőrzése

- az adott borpiaci évben forgalomba hozott, az FBB érzékszervi vizsgálata során a termékleírásnak megfelelőnek minősített borászati terméktételek
- szűrőpróbaszerűen kiválasztott 5%-ára, de legalább 10 borászati terméktételre terjed ki.

Az ellenőrzéssel érintett minták érzékszervi vizsgálatát az OBB végzi.

A NÉBIH nyilvántartást vezet az OBB által elvégzett

- második megismételt, és
- a NÉBIH ellenőrzés alá vont vizsgálatokról.

A nyilvántartás tartalmazza az érintett borászati terméktételek

- a) forgalombahozatali azonosítóját,
- b) érzékszervi vizsgálatát végző FBB megnevezését és
- c) OBB által végzett érzékszervi vizsgálat eredményét.

Összefoglalva a NÉBIH hatósági ellenőrzési eljárása keretében

- a) megvizsgálja az FBB által az érzékszervi vizsgálatok során jelzett hiányosságokat és az FBB-re vonatkozó szakmai és tárgyi követelmények teljesítését,
- b) ellenőrzi a nyilvántartásba vett FBB-k jogszerű működését,
- c) az előző pontokban meghatározott vizsgálat és ellenőrzés eredményéről minden év március 31-ig tájékoztatja a minisztert és a HNT-t.

5.3 A forgalomba hozatalhoz kapcsolódó szabályok megsértése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények

A NÉBIH vagy a kormányhivatal a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben meghatározott szankciókon kívül

a) borászati terméket közfogyasztásra, további ***feldolgozásra alkalmatlannak, csökkent minőségűnek nyilváníthat***, borászati termék ***forgalomba hozatalát korlátozhatja, feltételhez kötheti, megtilthatja, zárlatát elrendelheti***,

- laboratóriumi eredmények alapján kifogásolt termék forgalmazása,
- az adminisztrációs kötelezettségek nagyfokú megsértése,
- a szakmai-jövedéki nyilvántartásban nyilvántartott és a tényleges készletek közötti nagyfokú eltérés,
- nem nyomon követhető tételek birtokban tartása,
- nagyfokú élelmiszer-higiéniai hiányosságok

esetén;

b) a közfogyasztásra, további feldolgozásra alkalmatlan vagy származási bizonyítvány nélküli borászati termék ***megsemmisítését*** vagy ***lepárlását*** rendelheti el,

- borászati termék hamisítása, illetve az így előállított termék borászati üzemből való tárolása,

- laboratóriumi eredmények alapján kifogásolt, nem javítható hibában szenvedő termék,
- az adminisztrációs kötelezettségek nagyfokú megsértése,
- a szakmai-jövedéki nyilvántartásban nyilvántartott és a tényleges készletek közötti nagyfokú eltérés,
- nem nyomon követhető tételek tárolása,
- nagyfokú élelmiszer-higiéniai hiányosságok

esetén;

c) a **származási helyre utaló megnevezés használatát megtilthatja** a származási helyre utaló elnevezés jogosulatlan használata esetén; továbbá

d) a borászati termék érzékszervi jellemzői megfelelőségének vizsgálatát végző szerv működését ideiglenesen korlátozhatja, újbóli működését feltételhez kötheti vagy nyilvántartásból törölheti az érzékszervi jellemzők vizsgálatára vonatkozó feltételek hiánya esetén.

A jogsértés fokának megállapítására, az alkalmazandó jogkövetkezmény megválasztására és együttes alkalmazására, a mulasztási bírságra a bortermelésnél összefoglaltak itt is irányadók.

A NÉBIH növénytermesztési hatóságként hozott intézkedésről, valamint az intézkedést elrendelő NÉBIH, Pest Megyei Kormányhivatal vagy kormányhivatal a b) és c) pontja szerinti intézkedéséről szóló döntését egyidejűleg megküldi a HNT, a földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezet és a borászati üzem fekvése szerint illetékes hegyközség részére is.

5.4 Minőségvédelmi bírság

Minőségvédelmi bírságot szab ki a borászati hatóság

- az előállított, illetve forgalomba hozott borászati termék előírt, illetve megjelölt minőségi jellemzőknek való meg nem felelése,
- borászati termék előállítására, tárolására, forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezéseknek való meg nem felelés,
- földrajzi árujelző termékleírásnak nem megfelelő borászati terméken való feltüntetése,
- borászati termék előállításához meg nem engedett anyag borászati termék előállítására, kezelésére, raktározására szolgáló helyiségben tartása

esetén.

Az előállított, illetve forgalomba hozott borászati termék előírt, illetve *megjelölt minőségi jellemzőknek való meg nem felelése*, és a borászati termék *előállítására, tárolására, forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezéseknek való meg nem felelés* esetén a minőségvédelmi bírság legkisebb összege 50 000 forint, legmagasabb összege pedig a borászati terméktétel végső származási bizonyítványban szereplő mennyisége nagykereskedelmi árának

- 40%-a, ha nem éri el a 100 hl-t,
- 50%-a, ha 100 és 250 hl közötti,
- 60%-a, ha meghaladja a 250 hl-t, de nem éri el az 500 hl-t,
- 70%-a, ha 500 és 1000 hl közötti,
- 80%-a, ha 1000 hl fölötti

a borászati üzem által az előző borpiaci évben értékesített és az értékesítési jelentésben megadott borászati termék mennyisége. Ha a borászati terméktétel nagykereskedelmi ára nem állapítható meg, literenként 5000 forinttal kell számolni.

A bírság összegét meghatározó szempontok:

A) Az előállított, illetve forgalomba hozott borászati termék előírt, illetve *megjelölt minőségi jellemzőknek való meg nem felelése* esetén a minőségvédelmi bírság összegét a meg nem felelést okozó minőségi jellemzők számának, valamint az eltérés mértékének figyelembevételével kell megállapítani.

B) A borászati termék *előállítására, tárolására, forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezéseknek való meg nem felelés* esetén a minőségvédelmi bírság összegét a jogsértéssel érintett borászati terméktétel mennyisége alapján literenként, a borászati termék előállítására, tárolására, forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezéseknek való meg nem felelés súlyára figyelemmel kell megállapítani.

Földrajzi árujelző termékleírásnak nem megfelelő borászati terméken való feltüntetése esetén az üzem termelési méretétől függő a mulasztási bírság összegének meghatározása.

Ha a földrajzi árujelző a termékleírásában foglalt, a borászati termék előállítására, a szőlő származási helyére vagy maximális hozamára vonatkozó szabályoknak nem megfelelő borászati terméken kerül feltüntetésre, a minőségvédelmi bírság mértéke a borászati terméktétel végső származási bizonyítványban szereplő mennyisége nagykereskedelmi árának

- a) 40%-a, ha nem éri el a 100 hl-t,
- b) 50%-a, ha 100 és 250 hl közötti,
- c) 60%-a, ha meghaladja a 250 hl-t, de nem éri el az 500 hl-t,
- d) 70%-a, ha 500 és 1000 hl közötti,
- e) 80%-a, ha 1000 hl fölötti

a borászati üzem által az előző borpiaci évben értékesített és az értékesítési jelentésben megadott borászati termék mennyisége. Ha a borászati terméktétel nagykereskedelmi ára nem állapítható meg, literenként 5000 forinttal kell számolni.

Ha a NÉBIH vagy a kormányhivatal megállapítja, hogy a földrajzi árujelzőt viselő borászati termék nem felel meg a termékleírásnak, az erről szóló döntését egyidejűleg megküldi a földrajzi árujelzőt kezelő hegyközségi szervezetnek is.

Borászati termék előállításához meg nem engedett anyag borászati termék előállítására, kezelésére, raktározására szolgáló helyiségben tartása esetén a meghatározott minőségvédelmi bírság összege a borászati termék előállításához meg nem engedett anyag mennyiségétől függően legalább 50 000 forint, de legfeljebb 5 000 000 forint.

A minőségvédelmi bírság a fentebb és a bortermelésnél meghatározott jogkövetkezményekkel együtt is kiszabható.

A borászati hatóság, valamint az állami adó- és vámhatóság által kiszabott mulasztási bírság és a minőségvédelmi bírság a központi költségvetés bevételeit képezi.

Borászati termék *hamisítása* esetén

- a minőségvédelmi bírság kiszabása mellett a hatóság elrendeli a hamisított borászati terméktétel teljes mennyiségének denaturálását és megsemmisítését, és
- a hatósági ellenőrzést a jogsértő valamennyi, borászati tevékenységére kiterjeszti.

5.5 Kockázatos üzemengedélyes

A borászati üzemengedélyes, aki három egymást követő borpiaci éven belül legalább két alkalommal

- a) nem engedélyezett borászati eljárást alkalmaz,
- b) a bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettségének felhívás ellenére sem tesz eleget,
- c) a must, sűrített szőlőmust, finomított szőlőmustsűrítmény és borecet kivételével borászati terméket érvényes forgalombahozatali azonosító nélkül értékesít nem borászati üzemengedélyes részére,
- d) a miniszteri rendeletben meghatározott fajtajelölési szabályokat megsérti, vagy
- e) egy földrajzi árujelző használatától eltiltásra kerül,

kockázatos üzemengedélyesnek minősül.

Az üzemengedélyesnek az a), c)-e) pontban meghatározott esetben a döntés közlését, a b) pontban meghatározott esetben az elmulasztott cselekmény pótlásának határidejét követő első borpiaci év végéig a borászati előírások által meghatározott kötelezettségeit a kockázatos üzemengedélyesre előírt szabályok szerint kell teljesítenie.

A NÉBIH, valamint a kormányhivatal értesíti a gazdasági aktát vezető hegybírót az a)-d) pontokban meghatározott cselekmények megvalósítását megállapító, véglegessé vált döntéséről.

A gazdasági aktát vezető hegybíró a gazdasági aktába bejegyzí az üzemengedélyes kockázatosnak minősülése szempontjából releváns cselekményeket megállapító döntéseket, és tájékoztatja a borászati üzemengedélyest

- a) arról, ha kockázatos borászati üzemengedélyesnek minősül, valamint
- b) a kockázatos borászati üzemengedélyesre vonatkozó kötelezettségekről.

A kockázatos borászati üzemengedélyes

- az általa kiállított felvásárlási jegyet legkésőbb a szüret utolsó napját követő munkanapon megküldi a hegybíró részére,
- a szakmai-jövedéki nyilvántartásába azokat a műveleteket, amelyek elvégzését fő szabály szerint legkésőbb a műveletet követő második hét első napjáig kellene bejegyezni, legkésőbb a művelet elvégzését követő munkanapon bejegyzí,
- a NÉBIH által létrehozott és működtetett FBB által elvégzett érzékszervi és a NÉBIH laboratóriuma által elvégzett analitikai vizsgálatok megfelelő eredménye esetén hozhat közfogyasztásra forgalomba vagy szállíthat Magyarország területén kívülre borászati terméket,
- az elektronikusan teljesítendő ágazati adminisztrációs kötelezettségének közvetlenül az ePinckönyv rendszer használatával tesz eleget, és
- online bortermelői regisztert vezet.

6. JOGI NYILATKOZAT

Jelen útmutató nem helyettesíti, hanem pusztán magyarázza és összefoglalja az érintett jogszabályok rendelkezéseit. Bármilyen eltérés vagy jogvita esetén az idézett jogszabály szövege tekintendő irányadónak.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény, valamint a 60/1992. (XI. 17.) AB határozat alapján a minisztérium állásfoglalás kibocsátására nem jogosult, ezért a tájékoztatásban foglaltakra a természetes és a jogi személyek jogvitájukban nem hivatkozhatnak, azaz nem használhatóak fel peres vagy közigazgatási eljárás során sem állásfoglalásként, sem jogértelmezésként, sem pedig szakvéleményként.